

TESSA
AFSHAROVÁ

*"Kvůli tomu krásně
vypadá příběh"*

TOSCA LEE

recenzentka

*vydavatelství specializující se
na českou a evropskou literaturu
v překladu*

PORTA

KLENOT
NÍLU

KLENOT
NÍLU

TESSA
AFSHAROVÁ

KLENOT
NÍLU

KUMRAN.SK

UKÁŽME SVOJU NÁDEJ

Americký originál
Jewel of the Nile:

© 2021 by Tessa Afshar

Vydavateľ:

Tyndale House Publishers, Inc.,
351 Executive Drive, Carol Stream, 60188
Illinois, United States of America
Translated by permission.

Slovenské vydanie:

© 2022 KUMRAN, s. r. o.
Mýtňa 62, 064 01 Stará Ľubovňa
www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť
reprodukováaná, uložená do
informačných systémov ani inak
rozširovaná (elektronicky alebo mechanicky)
bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

Biblické citáty sú v tejto knihe citované
podľa: *Biblia. Slovenský ekumenický
preklad s deuterokánonickými knihami.*
Banská Bystrica: Slovenská biblická
spoločnosť, 2008.

Preklad:

Zuzana Vengliková
Báseň v kapitole 23 preložila Jana Bálíková

Jazyková korektúra:

Zuzana Guričanová

Zodpovedný redaktor:

Eva Štrbová

Foto na obálke:

© Shane Rebenschied

Originál obálky:

© Mark Anthony Lane and Libby Dykstra

Ilustrácie máp:

© Libby Dykstra. Tyndale House Ministries

Foto autorky:

© 2015 by Matthew Murphy

Obálka a grafická úprava:

Štefan Talarovič, Ludmila Králiková

Tlač:

Alfaprint, s. r. o.

Prvé vydanie:

ISBN 978-80-89993-63-5

Bystrej, zábavnej, krásnej a nezdolnej Ariane.

*Moja milovaná neter,
vždy budeš pre mňa klenotom.*

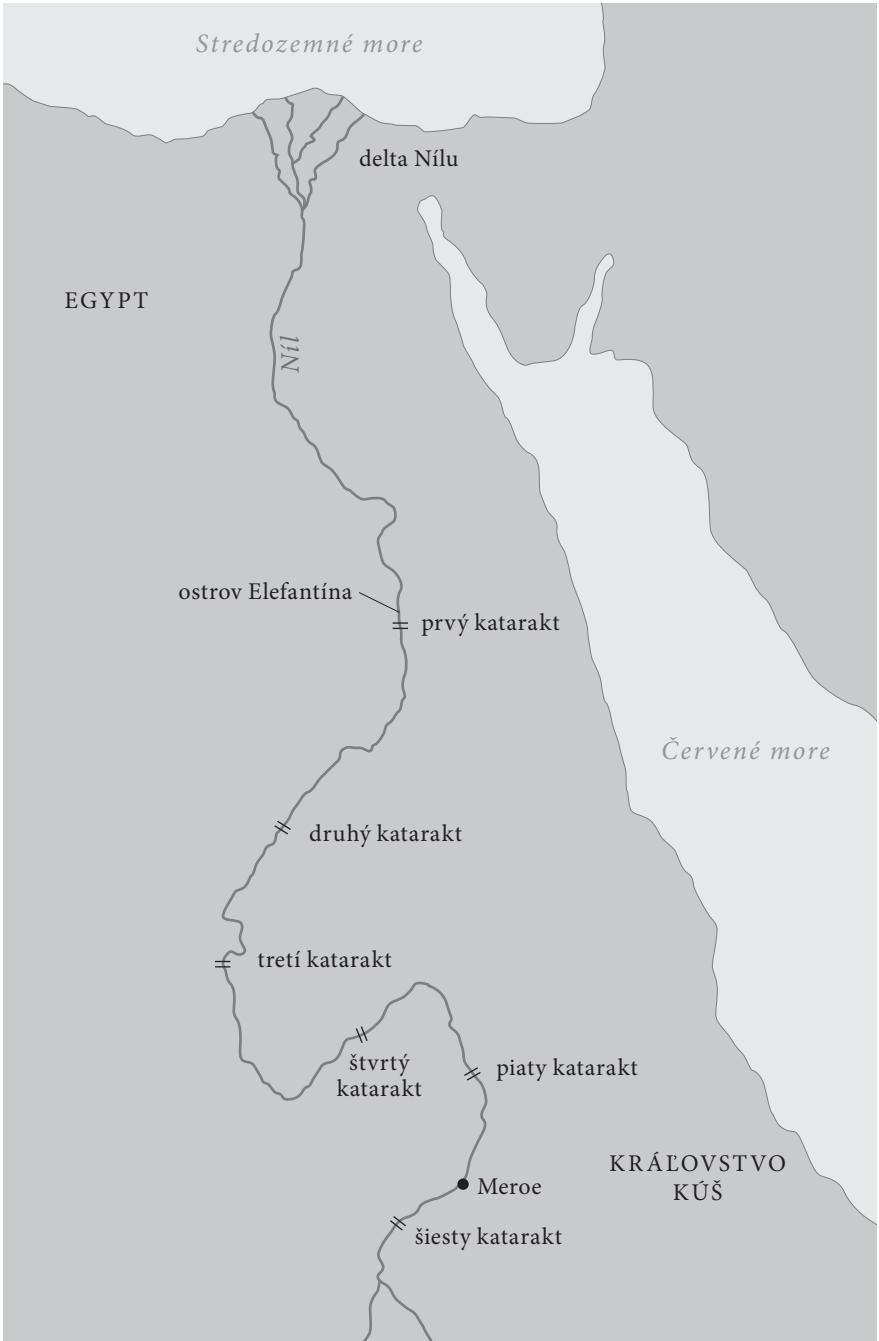
*Poučím Ťa a ukážem ti cestu,
ktorou máš kráčať.
Poradím ti a budem Ťa mať na očiach.
Nebuďte bez rozumu ako kôň a mulica,
ktorých silu treba krotiť uzdou a zubadlom.*

ŽALM 32, 8 – 9

SVET V ČASE KLENOTU NÍLU

PROLÓG

Kúš vystrie ruky k Bohu.

ŽALM 68, 32

31 NÁŠHO LETOPOČTU

NAPOSLEDY SA S BOLEŠŤOU V SRDCI pozrel von rozpadajúcim sa oknom. Níl bol vo svetle vychádzajúceho slnka ako roztavené zlato, trblietavá stuha vinúca sa k horizontu. Donútil sa odvrátiť pohľad a kľakol si k slamníku, na ktorom spala jeho nevesta. Aby ju získal, musel sa vzdať bujnej krásy svojej vlasti, svojej rodiny a dedičstva. Usmial sa. Ona mu za to stojí. Sama kvôli nemu priniesla rovnakú obeť, ak nie väčšiu.

„Čas vstávať, láska.“

Ešte neprebudená čosi nezrozumiteľne zamumlala.

„No tak, spachtoš, otvor tie svoje krásne zelené oči. Už tu nemôžeme dlhšie zostať. Určite si už všimli, že sme zmizli.“

Povedal to zámerne bezstarostne, aby sa mu na hlase neprejavil narastajúci nepokoj. Stačilo však, aby jej pripomenul, akí sú zraniteľní, a razom sa prebudila. Otvorila oči, jediným plynulým pohybom sa posadila a prikrývku si pritiahla až k brade. „Ako dlho sme tu boli?“

„Príliš dlho.“ Ukázal k oknu: „Slnko už vychádza.“

Otočila sa a položila mu dlaň na líce. „Milujem ťa, manžel môj.“

Na kratučký okamih sa čas zastavil, obavy sa rozplynuli, ich prenasledovatelia zmizli a na celom šírom svete zostali iba oni dvaja.

Svojou neuveriteľne bielou pokožkou sa dotýkala jeho tmavej pleti – dve krásne vlákna spletené do nezvyčajného gobelínu. Prekypujúci radostou sa k nej naklonil a nežne ju pobožkal. Nemohol uveriť tomu, že je jeho – skutočne, neodvolateľne jeho.

„Milujem ťa, Gemina,“ povedal latinsky, jej rodným jazykom, jazykom jej srdca. A potom čaro okamihu zničil tým, že sa odtiahol, aby si vzal plášť. Nemohli si dovoliť zostať v tomto polorozpadnutom hostinci už ani o minútu dlhšie. „Kým sa oblečieš, pôjdem zaplatiť hostinskému,“ dodal a už aj otváral dvere.

Nevrlému majiteľovi dal o mincu viac. Hostinský vytreštil oči na tučný strieborniak.

„Za vašu diskrétnosť,“ vysvetlil mu.

Muž si bez úsmevu vložil peniaze do zamazaného mešca a išiel po ťavy.

Otočil sa k horizontu. Hrdlo sa mu stiaholo, keď zbadal, že z juhu sa blíži skupinka jazdcov. Zatiel si oči pred prenikavými slnečnými lúčmi a žmúril, aby videl lepšie. Napočítal siedmich. Nie, ôsmich. Ťavy sa pohybovali dlhými ladnými krokmi, spod dupotajúcich kopýt im odletoval piesok.

Vyschlo mu v hrdle. Môžu to byť kupci, hovoril si v duchu. Obchodníci cestujúci do Egypta. Napadlo mu desať rôznych možností, ani jedna zlovestná. Vtom zbadal, ako sa jazdcom čosi jagá pri bokoch. Meče. Vybehol po schodoch, Gemina práve vychádzala z izby. Bez slova ju schmatol za ruku a ťahal dolu schodmi.

„Čo je?“ spýtala sa zadychčaná.

„Jazdci.“

„Ako ďaleko?“

„Pri ich tempe nie dosť ďaleko. Budú tu každú chvíľu.“

Zastali za rohom budovy, odkiaľ ich nebolo vidno z cesty. Hostinský im priviedol ťavy, ale neunúval sa osedlať ich, hoci ho o to žiadal.

Mal ich priviesť skôr, pomyslel si, nadávajúc si do hlupákov, a začal osedlávať prvé zviera.

Hostinský ani prstom nepohol, aby mu pomohol. Namiesto toho sa postavil doprostred prašnej cesty a díval sa do diaľky. Keď zazrel približujúcich sa jazdcov, zavrtil hlavou a odplul si. „Len čo ste sa tu zjavili, bolo mi jasné, že s vami budú iba problémy.“

Nevšimal si ho a pritiahol popruhy prvého sedla. Zo sedlového vaku vytiahol plášť z hrubej vlnenej látky a hodil ho Gemine, potom si podobný odev sám narýchlo navliekol.

„Zakry si vlasy,“ prikázal jej. V rozstrapkaných plášťoch budú aspoň zozadu vyzeráť ako dvaja starí nomádi.

Podráždilo ho, keď si pri osedlávaní druhej ťavy všimol, že má zafúlané stehná. Hostinský sa očividne neunúval vydrhnúť ich. Zagánil naňho, ale chlap sa len zaškľabil. Na hádky nemal čas. Potlačil hnev a hybkými prstami dokončil osedlávanie. Mohol iba dúfať, že hostinský zvieratá napojil a nakrmil. Jazdiť na špinavých ťavách je jedna vec, ale jazdiť na vyhladovaných a smädných zvieratách, keď majú v päťach rýchlych ozbrojencov... Napriek chladnému rannému vzduchu ho obľial pot.

O ťavy sa mal postarať sám. On sa však, opitý láskou, odobral do izby so svojou nevestou a tú úlohu zveril mrzutému cudzincovi.

Potiahol za uzdu, aby si ťava kľakla. „Poď,“ povedal Gemine. Nesmelo poslúchla, keďže na jazdu na ťave nebola zvyknutá. Chytil ju okolo pásu a vyzdvihol do sedla. „Pôjdeme rýchlo, pevne sa drž.“

Prikývla, celá bledá. Povzbudivo sa na ňu usmial a vysadol na svoju ťavu. Palicou ich popohнал do klusu, následne do cvalu. Zvieratá predĺžili krok. Rýchla jazda na ťavách s tvrdými hrbmi nebola ani zďaleka takým zážitkom ako cval na koni – človeku pri nej hrkotali zuby a mozog sa otriasal.

Prebehli krížom cez hrboľatý chodník smerom k bledozelenej rieke. Kráľovnini muži, ktorí sú im v päťach, istotne nepočítajú s tým, že prekročia Níl. Zrejme predpokladajú, že pôjdu na sever, kde by našli útočisko v Egypte. Alebo aspoň kupcov, ktorí by im ukázali cestu cez púšť, aby sa dostali do krajiny za Červeným morom. Dúfal, že nomádske plášte, ktoré si navliekli, a nečakaný smer, ktorým sa vydali, ich prenasledovateľov zmätú, takže sa vzdajú. Možno ich presvedčia, že nie sú tými zaľúbencami na úteku, ktorí sa vzopreli kráľovninmu hnevu, aby mohli byť spolu. Popohнал ťavy smerom k rieke. Jazdci skrátili náskok.

Keď zahli k rieke, zo skupinky sa oddelili traja jazdci a pustili sa za nimi. Traja, to je vždy lepšie ako ôsmi. S tromi by si hádam aj poradil, hoci ide o stráže samotnej kandaky. Jediné šťastie, že za nimi neposlala rímskych stotníkov.

Znovu ťavy popchol, lebo si všimol, že začali spomaľovať. Pred sebou mali posledné metre. Zaviedol ich na prázdne miesto na zarastenom brehu a zastavil. Náhlivo pomohol Gemine na zem, schmatol jeden zo sedlových vakov, druhý nechal na ťave. Ukradomky sa pozrel ponad plece.

Dych sa mu zatajil, keď v diaľke videl, že zvyšní piati jazdci vyrazili od hostinca smerom k nim. Istotne hovorili s hostinským. Striebróm si jeho mlčanie nekúpil.

Všetky jeho nádeje, že sa nenápadne vytratia, sa zosypali na kôpku ako rozbité črepy.

„K člnu!“ zvolal.

„Ale moje šaty sú v tom druhom vaku.“

„Nemáme čas, Gemina. Bež!“

Chytil ju za ruku a pomohol jej cez sitinu k nábrežiu. Kým odkrýval čln, ktorý schoval pod veľkými palmovými listami, v kožených sandáloch mu čvachtala voda. Pomohol Gemine do člna, odtisol ho od brehu a naskočil.

„Stojte!“ zadunelo spoza nich. „Stojte, ináč zomriete!“

Z dna člna zdvihol veslá a zabral nimi zo všetkých síl. Okolo uší mu čosi zasvišťalo, vzápätí znova.

„Pri bohoch, strieľajú po nás!“ zhíkla.

Jednou rukou jej zatlačil hlavu, takže ležala tvárou na papyrusovom trstí, kým druhou horúčkovo vesloval. Čln bol jednoduchý, nemal kajutu, v ktorej by sa mohla schovať. Kúš bol známy svojimi rýchlymi riečnymi člnmi z akáciového dreva, ale na tejto plavbe potreboval utajenie, nie prepych, preto sa rozhodol pre jednoduchý egyptský rybársky čln.

„Zostaň dole,“ kázal jej, keď mu okolo hlavy preletel ďalší šíp s kovovým hrotom. Bol si celkom istý, že kandakini vojaci ich nechcú zabiť. Aspoň Geminu nie. S ešte väčšou silou sa zaprel do vesiel, poháňajúc loďku proti vetru, ktorý ich chcel odviať na juh.

Výhodu utajenia už síce stratil, ale stále mal v rukáve ešte niekoľko triumfov. Strážnikom bude nejaký čas trvať, kým si zoženú loď, v ktorej by ich mohli prenasledovať. Čln schoval zámerne ďaleko od rybárskych osád, kde by stráže poľahky našli dajaké plavidlo. A na opačnom brehu ich už mal čakať líbyjský sprievodca, polovičný nomád, ktorý pozná všetky tajné priechody do Egypta.

Níl tu bol široký, preto ho stálo veľa síl, kým sa prebojoval do stredu rieky. Konečne sa dostali mimo dostrelu šípov. Keď sa úchytkom obzrel ponad plece, na východnom brehu uvidel stáť ôsmich mužov, ktorí sa za nimi dívali s lukmi a šípami bezmocne zvesenými. Hruď sa mu vypála radosťou z víťazstva.

„Vzdali to,“ s úsmevom povedal Gemine. „Sme v bezpečí.“

Úlava však trvala iba veľmi krátko.

Opäť sa obzrel, ale tentoraz sa zamračil. Prečo sa strážne nehýbu? Mali by sa snažiť nájsť loď. Mali by ich dychtivo prenasledovať. Kandaka nepripúšťa zlyhanie. Prečo nečinne postávajú na brehu? Dúfajú, že sa len tak potopia? Stiahol sa mu žalúdok. Čosi mu na tom smrdelo viac ako rybacina, ktorú bolo cítiť z rieky. Horúčkovito skúmal dno člna z papyrusového trstia. Podarilo sa strážam vysnoriť ich loďku už predtým a poškodiť ju? Dno sa mu však zdalo neporušené. Keby doň prerazili dieru, čln by sa bol už dávno naplnil vodou.

Preskúmal západný breh porastený datľovými palmami a kríkmi a s úlavou si vydýchol, keď medzi nimi zazrel známu štíhlu postavu.

„Je tu,“ oznámil Gemine a tá sa otočila.

Nomád im nadšene zamával.

Usmiala sa: „Pôsobí priateľsky.“

„Jeho matka bola nomádka. Majú radi Kúšijcov.“

Uzol, čo mu zvieral vnútornosti, sa uvoľnil. Sú takmer slobodní. Prv ako čln narazil na breh, vyskočil do vody, ktorá mu tancovala okolo stehien, a chodidlami sa zabáral do čierneho bahna. Nomád mu prišiel na pomoc a spoločne vytiahli čln na breh.

„Vidím, že sa vám to podarilo,“ ozval sa štíhly muž, a keď sa usmial, ukázal dva rady oslnivo bielych zubov.

„Len tak-tak,“ ukázal na stráže, ktoré ešte vždy nepohnuto stáli na opačnom brehu.

„Čo to robia? Chcú sa uistiť, že sa nevrátite?“

„Asi áno.“ Pomohol Gemine z člna a vyhodil si na plece sedlový vak s ich celým pozemským majetkom.

„Pekný čln,“ podotkol nomád a ukázal na loďku.

„Je tvoj. Do Egypta ho so sebou neodvlečieme.“

„Dúfal som, že to povieš.“ Sprievodca sa opäť šťastne usmial a zohol sa, aby plavidlo pozakrýval trstím. Vtom mu z pier vyšiel

čudný pridusený zvuk a jeho štíhle telo sa zrútilo tvárou do plytkého Nílu. Z chrbta mu trčal oštep s kovovým hrotom.

Gemina vykričla.

Zvrtol sa a siahol po meči. Z tieňa paliem vystúpilo dvanásť ozbrojených stráží zoradených do úhľadnej línie. Od ich obnažených ramien sa odrážalo slnko, takže pripomínali sochy z ebenového dreva.

Spoza nehybného radu vojakov vykĺzla vysoká žena. Svalnaté telo jej zahaľovalo biele rúcho po členky s plisovanou šerpou prehodenou cez pravé plece. Dlhé nechty a vlasy zafarbené henou sa na slnku jagali načerveno. Na hlave jej spočívala plechová čiapka s kráľovským diadémom.

„Hádam ste si nemysleli, že ma dobehnete,“ povedala pomaly.

Dobré mravy, ktoré mu odmalička vštepovali, boli silnejšie ako chvíľkový šok. Padol na koleno a ruku si pritisol na hrud'. „Kandaka.“

Kráľovná vzala jednému z vojakov dlhý oštep a jeho ostrý hrot mu strčila pod bradu. Bolestivo zvrátil tvár a na tuniku mu spadlo niekoľko kvapiek krvi.

„Nerobte to!“ skríkla Gemina a rozbehla sa k nemu. Jeden zo strážcov urobil v zlomku sekundy prudký pohyb a zadržal ju skôr, ako by sa stihla dostať k svojmu manželovi. Alebo ku kráľovnej.

„Mlč, dievča,“ zavrčala kandaka.

Gemina sa metala, takže strážca ju pevne zovrel.

Keď videl, ako jeho manželke ostávajú po strážcových drsných dotykoch na rukách červené flaky, zabudol na ostrý hrot oštepú na svojom hrdle, jediným vrtkým pohybom sa oslobodil spod kráľovnovej zbrane a vrhol sa Gemine na pomoc.

„Nechaj moju manželku na pokoji!“ Vlastný hlas mu znel cudzo. Namiesto jemných zvukov, ktoré mu obyčajne vychádzali z úst, sa mu z nich teraz dral leví rev.

Veľkým krokom sa vyhol dvom strážam a podaril sa mu aj druhý krok, takže sa takmer dostal ku Gemine, ale v ďalšom postupe mu zabránil múr svalnatých tiel. Ich päste ho zrazili na zem a kolená mu tíkli do rebier, kým mu z hrude nevyrazili dych, až sa mu zatočilo v hlave. Kdesi v pozadí počul Geminin hysterický plač.

Nad sebou zazrel kandakinu tvár. „Takže manželka vravíš.“

„Zosobášili sme sa,“ povedal opuchnutými perami. „S tým už nič nenarobíte.“

„Naozaj?“ prižmúrila oči. „Môžem z nej spraviť vdovu.“

„To by ste neurobili!“

Celý život mu bola ako teta. Jeho matka bola jej najlepšou priateľkou, spoľahlivou dôverníčkou vo svete plnom nepriateľov. Zabije ho, lebo sa oženil bez jej súhlasu a vzal si za ženu dcéru rímskeho úradníka?

„Strápnil si ma. Zabíjala som už aj pre menšie veci,“ odvetila, akoby mu čítala myšlienky.

„Odpustite, kráľovná moja.“

Kývla jednému zo svojich mužov, a skôr ako sa stihol znova nadýchnuť, vojak odkryl dve lode schované v trstine. Spútali ho ako otroka, členky a lakte mu za chrbtom zovreli kovovými reťazami, takže sa mu telo bolestivo zovrelo do seba – lýtka pritisnuté k stehnám, chodidlá sa dotýkali laktov. Svaly vzdorovito pišťali, keď ho stráže zdvihli ako vrece obilia a hodili do člna. Ešte väčšia bolesť mu prebodla srdce, keď videl, ako Geminu ťahajú do druhého kráľovského plavidla.

Kráľovná na poslednú chvíľu nastúpila do loďky, v ktorej ležal, a pokynula, aby vyrazili. Nechcela, aby ju niekto videl na tejto strane Nílu. Západný breh si podmanili Líbyjčania a tí ju nemali veľmi v láske. Keby ju chytili chránenú iba hŕstkou vojakov, naložili by s ňou rovnako nemilosrdne ako ona s ním.

„Prosím, kandaka,“ žobronil.

Uprela naňho svoje tmavé oči, pery stiahnuté do bezcitnej úsečky. Bola od neho iba o šesťnásť rokov staršia, ale zodpovednosť vlády jej pridala to, čo roky nemohli. V tej chvíli mu pripadala starobylá a večná.

Vztýčila palec. „Po prvé, je Rimanka.“ Potom zdvihla ukazovák. „Po druhé, je zasnúbená s nejakým urodzeným rímskym idiotom, ktorý práve teraz sedí ako na ihlách v mojej trónnej sieni.“ Prostredník. „Po tretie, jej otec je cisárovým ministrom. Pení od hnevu a zasy-páva ma vyhrážkami.“ Prstenník. „Po štvrté, urobil si to za mojím chrbtom, ty podlý had.“ Malíček. „Po piate, dal si zlý príklad všetkým mladým mužom v mojom paláci, v mojom kráľovstve.“ Ostrým špicom koženej topánky ho kopla do nechráneného boku. Od bolesti zastonal. „Už sa mi minuli prsty, ty hlupák. A okrem toho mám ešte na krku toho jej zadubeného otca.“

Zhlboka sa nadýchol. Ešte ho nezabila. To mu dodávalo nádej. „Mali sme vás požiadať o dovoľenie.“

„Myslíš?“

„Mali sme vás požiadať o pomoc.“

Trpko sa zasmiala. „Nie, to ste nemali. Keby si o tom predomnou čo len pípól, udrela by som ťa tak silno, až by ti mozog vypadol z lebky.“

„Pomôžte nám teraz, kandaka!“

„Pomôcť? Radšej by som z teba vyžmýkala život. Čo to nechápeš? Rím sedí pred našou bránou ako hladný lev. Ledva si udržujeme akú-takú samostatnosť tým, že mu platíme vysoké dane. Stačí jediná zámienka a zhltnie nás. Tým, čo ste spáchali, ste mu takú zámienku mohli dať.“

Zažmúril oči. Kúš bol kedysi vplyvnou krajinou. Pred sedemsto rokmi jeho králi vládli Egyptu. Celé jedno storočie boli obe kráľovstvá zjednotené pod vlajkou kúšskych vládcov. Tie dni sú však už dávno preč. Iba vďaka baniam, drahokamom a prešibanej kráľovnej sa Kúšu darilo zabrániť tomu, aby ho Rimania uchmatli tými svojimi nenásytnými lepkavými prstami. Stále si uchovával istú formu nezávislosti. Jeho bohatstvo mu síce nekúpilo niekdajšiu moc, ale aspoň vplyv, na ktorý sa dalo spoľahnúť.

„S dievčaťom si poradí jeho otec,“ skonštatovala kandaka. „Ale ty... s tebou si to vyriešim ja. A ver mi, keď ti hovorím, že ti vymeriam trest, na aký nikdy nezabudneš. Naučíš sa uprednostňovať vlast pred vlastným srdcom.“

„Milujem túto krajinu. Ale milujem aj Geminu. Som jej manžel,“ zdôraznil.

„Ako môže taký smiešny, narýchlo zorganizovaný obrad obstať proti moci tvojej kráľovnej a rozhorčeniu Ríma?“ Opäť ho prebodla neústupčivým pohľadom. Ten výraz na jej tvári už videl. Bol to výraz definitívneho rozhodnutia. Výraz, ktorý hovoril, že ňou nepohne nijaká pozemská moc. Výraz, po ktorom obyčajne tiekla krv.

Ak predtým ešte dúfal, teraz i to posledné zrnko nádeje uschlo.

S vypätím síl vytočil hlavu smerom k druhej lodi, ktorá sa plavila tesne za nimi. Útechou mu bolo aspoň to, že stráže sa ku Gemine nesprávali hrubo. Sedela s vystretým chrbtom a rukami si objímala kolena.

Ešte netušila, že sa s ním lúči navždy.

Milujem ťa, šepol bezhlasne s vedomím, že jej tieto slová už nikdy nepovie. S vedomím, že Níl mu odnáša srdce a on tomu nijako nezabráni.

JEDEN

Rieka môže byť prudká, ale on sa neláká.

JÓB 40, 23

O DVADSAŤPÄŤ ROKOV NESKÔR

ČLN PREPLÁVAL OKOLO SLÁVNÝCH SÔCH faraóna Amenhotepa, dvoch kamenných obrov, ktorí viac ako tisíc rokov strážili západný breh Nílu. Jedného vážne poškodilo zemetrasenie, takže jeho tvár sa nedala rozoznať, druhý si Charilinu premeriaval vznešeným pohľadom, akoby hodnotil jej odvahu. Krivo sa na starého faraóna usmiala. Po tom, čo musela roky znášať nevraživé pohľady svojho starého otca, jej Amenhotep nemohol nahnať strach.

Modré vody Nílu, ktorý sa pred ňou rozprestieral vo svojej ohromnej šírke, pôsobili rovnako tajuplne ako Memnónove kolesy. Cítila, ako sa jej zrýchľuje tep a zaplavuje ju teplo, ktoré nemalo nič spoločné s počasím. Bez ohľadu na to, koľký raz podnikala túto cestu, plavba po Níle ju vždy rozradostila.

Rieka bola sama osebe bojiskom: jej prúd smeroval na sever, kým vietor vial na juh, takže plavidlá sa stávali obeťami merania síl živlov. Charilina sledovala, ako sa biela plachta napína. Vietor teda dokázal svoju prevahu nad vlnami a odhodlane ich unášal z Egypta.

Keď obloha okolo zlatého kotúča zapadajúceho slnka získala jasnočervenú farbu ohnivých jazykov, prišli k ostrovu Elefantína, ktorý kedysi predstavoval južnú hranicu Egypta, aby zakotvili pri najskromnejšom móle a prenocovali v prístave.